

UKRAINIAN JOURNAL ЕКОНОМІСТ #9-12

2022

ПОДІЇ, ОСОБИСТОСТІ та ІДЕЇ, ДОСЛІДЖЕННЯ та ПРОГНОЗИ

EVENTS, PERSONS & IDEAS, RESEARCHES & FORECASTS

ШАНОВНІ ДРУЗИ - ПЕРЕДПЛАТНИКИ ТА ЧИТАЧІ!

24 лютого 2022 року війська Російської Федерації після восьми років неоголошеної гібридної війни, що почалася з окупації Криму та військових дій на території Донецької й Луганської областей, здійснили повномасштабну агресію проти незалежної України та її народу. Відбулося те, про що патріотичні сили попереджали впродовж трьох останніх десятиріч від самого часу відновлення незалежності нашої держави, але при цьому у можливість такого розвитку подій було важко повірити будь-якій людині у здоровому глузді.

Наслідком відвертої деградації російської тоталітарної та націонал-шовіністичної влади стали свідомі злочинні рішення Ради Федерації стосовно використання російської армії за кордоном й оголошеного особисто президентом В.Путіним початку т. зв. «спецоперації» на території України.

Збройні сили України, бійці Національної гвардії, територіальної оборони та усіх інших підрозділів мужньо захищають українську землю від загарбників. І ми маємо тверде переконання, що Український Народ переможе цю навалу!

Метою діяльності українського журналу «Економіст» з часів його заснування на початку ХХ ст. і відновлення у 1997 році є сприяння розвитку національної економіки України, що набуває особливої актуальності в умовах бойових дій, коли надзвичайно важливим стає не лише забезпечення всіма видами ресурсів захисників країни, але й стабільності та дієвості економічної системи на усій території держави, яка чинить опір агресору.

У цей складний час маємо усвідомлювати та пам'ятати про численні помилки, прорахунки й відверто злочинні рішення з боку представників владних структур, політичних сил і суспільства, що спричинили можливість російської агресії шляхом розкрадання армії, руйнування вітчизняного військово-промислового комплексу, інших корупційних дій, приведення до влади проросійських політиків, які зраджували національні інтереси України та її народу. Тому вважаємо за необхідне підкреслити нагальну потребу в збереженні демократичних традицій і цінностей, можливості відкрито висловлювати власні думки, критикувати діяльність органів влади та самоврядування, – саме того, чим відрізняється сучасне українське суспільство від тоталітарної системи країни-агресора. При цьому ми усі маємо об'єднатися заради захисту нашої країни!

УСЕ БУДЕ УКРАЇНА!

Також, у зв'язку із загальним скороченням кількості вітчизняних періодичних друкованих видань, звертаємося до наших передплатників із проханням збирати щомісячні номери «Економіста» та передавати наприкінці року до місцевих бібліотек з метою популяризації економічних знань у суспільстві.

НА ЕКОНОМІКУ ВПЛИВАЄ ВСЕ! EVERYTHING AFFECTS ECONOMICS!

Пропозиції та зауваження

ukreconomist@ukr.net

2022-го вересень-грудень

Для України та українців цей рік став трагічним через російську навалу, численні жертви серед захисників та цивільного населення, викрадення окупантами українських дітей, постійні ракетні та артилерійські обстріли, знищення та пошкодження житлових, соціальних та інфраструктурних об'єктів по усій території країни...

Але він також став роком небувалого єднання української нації, патріотичного підйому, воєнних перемог над колишньою «другою армією світу» і звільнення значної частини окупованих російською ордою територій, і таким увійде в українську історію.

Із побажаннями спільної перемоги для всіх українських громадян, які своїм спротивом агресору на фронті та в тилу наближають день, коли Україну буде остаточно звільнено від окупантів.

На економіку впливає все!

З повагою і подякою до наших передплатників і читачів

головний редактор, к.е.н., заслужений економіст України, академік Академії економічних наук України Олексій Мірошніченко

Якщо Росія припинить воювати, закінчиться війна, якщо Україна припинить воювати – закінчиться Україна...

Ентоні БЛІНКЕН

ЗМІСТ

У Світі	2
27-а Конференція учасників Рамкової конвенції ООН щодо зміни клімату (COP27, Шарм-ель-Шейх)	4
Протистояння в ООН продовжується (вересень-грудень 2022-го)	7
Підтримка триватиме «стільки, скільки буде потрібно» – зустрічі у форматі «Рамштайн» восени 2022-го	23
Європейське політичне співтовариство – новий формат співпраці країн Європи	25
ЄС продовжує допомогу	26
Індонезійський саміт G20: в центрі уваги війна в Україні	30
Країни G7 створили енергетичний «Рамштайн» для протидії російським атакам по об'єктах української інфраструктури	32
В Україні	34
Пошкоджений ракетами флагман кораблебудування залишається символом стійкості та незламності	37
Наукова дискусія	
<i>Матеріали Всеукраїнських наукових економічних читань «ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ» (НУК, 1-2 грудня 2021 р.):</i>	40
- Економічна політика забезпечення сталого розвитку	40
- Управління сталим розвитком морського господарського комплексу	85
- Фінансові механізми сталого розвитку	98
- Цифровізація економіки в контексті сталого розвитку	113
- Цифрові технології в обліку, аналізі та аудиті	145

Ентоні Арсон Блінкен (нар. 16 квітня 1962, Нью-Йорк, США) – американський політик, юрист та дипломат, представник Демократичної партії, заступник радника з питань національної безпеки (2013-2015), заступник держсекретаря США (2015-2017), з 26 січня 2021 р. – державний секретар США. По батьковій лінії є правнуком емігранта з України уродженця Переяслава, випускника Київського комерційного училища Меїра Блінксіна, який під псевдонімом Б.Меср був відомим у США іудейським письменником. Указом президента України Володимира Зеленського від 23 серпня 2022 р. нагороджений орденом князя Ярослава Мудрого II ст. за значні особисті заслуги у зміцненні міждержавного співробітництва, підтримку державного суверенітету та територіальної цілісності України, вагомий внесок у популяризацію Української держави у світі (ред.). На обкладинці – фото звільненого Херсона; горять цистерни з паливом після атаки по «Кримському мосту»; видатний французький актор Ален Делон підтримує Україну під час відеорозмови із президентом Володимиром Зеленським; COP27 в Єгипті; витокі газу після вибухів на газопроводі «Північний потік»; посором британської королеви Єлизавети II (ред.)

4.0. По-перше, це трансформація ролі споживача, попит якого стає залежним від трендів кастомізації та індивідуалізації продуктів споживання. По-друге, це безпрецедентне (експоненційне, а не лінійне) зростання інновацій, що сприяє покращенню ефективності, продуктивності та скороченню витрат. Третім важливим фактором готовності до технологій Індустрії 4.0 є здешевлення та прискорення інтеграції – горизонтальної та вертикальної [3].

Стратегічна роль партнерства полягає в тому, що виробники використовують інформаційні технології для покращення якості товарів та послуг, запровадження нових послуг, підвищення конкурентоспроможності, посилення соціальної відповідальності. Цей чинник також посилює значення інтелектуального потенціалу працівників, потребує реформування кадрового забезпечення, як на рівні підприємств, так і на регіональному та державному рівнях управління. Сприятливі вирішення такого завдання може комплексне впровадження системи інтерактивної системи навчання шляхом колаборації державних інститутів, наукових та освітніх установ та виробничого сектору.

Значним комунікаційним механізмом, спрямованим на активізацію зусиль щодо створення перспективних комерційних технологій, нових продуктів на залучення додаткових ресурсів для проведення досліджень та розробок на основі участі всіх зацікавлених сторін можуть виступати технологічні платформи, які можна розглядати як один із дієвих інструментів реалізації національних пріоритетів науково-технологічного розвитку та посилення науково-виробничих зв'язків.

Таким чином, основними чинниками успішної адаптації до впливу технологічних викликів Індустрії 4.0 є здатність збирати та використовувати дані, взаємозв'язок ланцюжків створення вартості продуктів, розвиток цифрових інтерфейсів клієнтів та усунення кіберзагроз. У той же час, критично важлива роль у сприянні адаптації виробників до новітніх технологічних трендів належить державі.

Перспективними інструментами адаптації промислових виробників до нових умов організації виробництва та виходу на світові ринки є: розробка та впровадження програм модернізації економіки та промисловості, переходу на засади циркулярної економіки; сприяння розвитку інноваційної інфраструктури, яка дозволила б прискорити рух інноваційних розробок у виробництво, збільшивши таким чином пропозицію вітчизняних товарів на світових ринках.

Список використаних джерел:

1. The New Digital Economy. How it will transform business. A research paper produced in collaboration with AT&T, Cisco, Citi, PwC & SAP. [Електронний ресурс]. – URL: <https://www.oxfordeconomics.com/my-oxford/projects/232584>.
2. Шваб К. Четверта промислова революція/К. Шваб. - М.: Ексмо, 2020. - 208 с.
3. Трофімов, О. В. Фактори збалансованого розвитку складних економічних систем виробничої сфери та сфери послуг відповідно до концепції «Індустрія 4.0» / О. В. Трофімов, В. Г. Фролов, Д. І. Камінченко, В. Я. Захаров, А. А. Павлова // Креативна економіка. - 2020. - Том 12, № 10. - С. 1531-1548.

УДК 330.341.1 : 629.5

ПІДВИЩЕННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ ТРУДОВОГО ПЕРСОНАЛУ НА СУДНОБУДІВНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ ЗА ДОПОМОГОЮ ЗАЛУЧЕННЯ ЦИФРОВИХ КАНАЛІВ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

Оксана Корнієнко, Оксана Петрова

«Дві мегатенденції будуть визначати нашу діяльність у найближчі десятиліття, - це стійкий розвиток і діджиталізація» [1]. Перехід до пост-індустріального суспільства вимагає від компанії проведення цифрової транс-формації і інноваційної політики для розвитку свого бізнесу. Суднобудівна галузь – це динамічний та

конкурентоспроможний сектор, від рівня розвитку та нових технологій якого залежить розвиток світової морської торгівлі, оновлення флоту, економічна ефективність, екологічність морського транспорту та безпека працівників.

Сучасне суднобудування та ремонт суден включає різноманітні види діяльності: поста-

О.Корнієнко – кандидат економічних наук, доцент, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова; О.Петрова – магістрантка, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

© О.Корнієнко, О.Петрова, 2022

новку в сухий док, спуск на воду, виготовлення та ремонт великих конструкційних компонентів, обробку великих матеріалів, обладнання, підготовку поверхні, електричне технічне обслуговування та ремонт, зварювання, гальванічне покриття, завантаження та розвантаження та фарбування. Вони пов'язані з небезпекою, оскільки більшість з них проводяться в закритих приміщеннях.

Виходячи з того, що в житті, а тим більше у виробничому процесі, абсолютної безпеки не існує, нерозумно було б вимагати від реального виробництва повного викоринення травматизму, виключення можливості будь-якого захворювання. Травми, смертельні випадки, ураження електричним струмом, вдихання парів фарби та респіраторні проблеми, пов'язані з впливом азбесту, пожежі та вибухи під час зварювання, втрата слуху внаслідок шуму та отруєння свинцем – лише деякі з багатьох небезпек для здоров'я, яким наражаються працівники суднобудівної та судноремонтної галузі.

Використовуючи підхід, відомий як ієрархія засобів контролю (рис. 1), робимо висновок, що у раз неможливості усунути небезпеку повністю, ми обираємо інший крок і намагаємося звести до мінімуму вплив об'єктивно існуючих виробничих небезпек, шукаючи таким чином також шляхи та нові рішення для покращення обізнаності працівників та культури безпеки підприємства.

Одним з визначень "культура безпеки" є кваліфікаційна і технологічна підготовка осіб, для яких гарантування безпеки є пріоритетною метою і внутрішньою потребою, що зумовлює самоконтроль і самоусвідомлення відповідальності під час виконання робіт, що впливають на рівень безпеки [2]. Це й те, що включає в себе поняття власного прикладу.

Рис. 1. Ієрархія засобів контролю небезпек, що використовується для мінімізації або видалення впливу небезпек

Oksana Kornienko, PhD (Economics), associate professor, Oksana Petrova

Admiral Makarov National University of Shipbuilding
Improvement of employees' safety culture at the shipyards via digital channels and technologies

The increase number of incidents and work-related injuries in shipbuilding industry motivates to upgrade the safety management system and demonstrates the necessity of improvement of employees' safety culture.

Keywords: safety culture, shipbuilding industry, digitalization, labor personnel, digital technologies.

Проте надмірна паперова робота, з якою стикаються координатори з охорони праці позбавляє їх цього, зміщуючи фокус з безпосередніх дій на заповнення форм та бланків. Замість проведення оцінки ризиків, перевірки дотримання робітниками правил безпеки та політик компанії, виявлення недоліків до того, як вони стануть проблемою або причиною травматизму людини, спеціалісти змушені витрачати більше часу на папери. Але з приходом цифрових технологій, стало можливим оптимізувати такі бізнес процеси, адже цифрова трансформація та впровадження сучасних технологій дозволяють не лише контролювати якість продукції, мінімізувати витрати і нарощувати обсяги виробництва, а й забезпечувати безпеку співробітників.

В наш час багато вендорів пропонують свої онлайн платформи та мобільні тули для збору, аналітики, оцінки даних основних показників з охорони праці. Прикладом такої системи є Rdrive. Цей тул дає можливість реєструвати інформацію, вирішувати проблеми в режимі реального часу, аналізувати тенденції та запроваджувати стандарти в усіх проектах, щоб забезпечити відповідність і зменшити ризики. Завдяки автоматизації та правильному налаштуванню система

здатна надсилати автоматичні повідомлення тим людям, що мають проінформовані або прийняти якісь міри на місцях. Подібний підхід значно прискорює реагування на місцях, покращує кооперацію та комунікацію між робітниками. Якісний збір даних є ключем до розуміння того, як йдуть справи на локаціях та знаходити місця для пок-

ращень. Залучення технологій таким чином і є одним з способів покращення культури безпеки.

Крім того, в наш час певно кожна біль-менш велика компаній має свій власний вебсайт. Створення та публікація контенту, присвяченого техніці безпеки, розповсюдження наочних матеріалів для проведення інструктажів та бесід з персоналом, залучення робітників, що мають безпосередній досвід роботи та можуть поділитися корисними порадами з практики, проведення опитувань для виявлення слабких місць в системі, передача досвіду та висновки - все це невелика частина того, як можна підвищувати культури безпеки робітників шляхом залучення цифрових технологій.

Ми живемо у світі, що дуже швидко змінюється, тому для бізнесу дуже важливо вміти прогнозувати, здобувати та своєчасно використовувати знання та нові технології для забезпечення гарного іміджу на конкурентоспроможності на ринку праці.

Список використаних джерел:

1. [Електронний ресурс] <https://www.damen.com/about/sustainability>.
2. Культура безпеки: навч. посібн. / С. Р. Артем'єв, О. Д. Малько, О. П. Шароватова, О. В. Бригада, Б. М. Цимбал, О. С. Ковальов, О. В. Львівський - Х.: НУЦЗУ, 2020. - 172 с.

УДК 338.2

ЗАВДАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО РОЗВИТКУ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ В УМОВАХ ІНДУСТРІЇ 4.0

Вадим Нейман, Лілія Баранова, Катерина Закірова, Данило Ковальчук

Стрімкий розвиток інноваційних технологій, що характеризує новий етап технічної революції, тягне за собою зміни на ринку праці. Впровадження штучного інтелекту, роботів, кіберфізичних систем, 3D-друку, запуск Smart Factory істотно створює конфлікт інтересів робочої сили і бізнесу. Щороку збільшується кількість професій, що частково або повністю трансформуються внаслідок автоматизації робочих місць. Елементи Індустрії 4.0 змінюють характер праці, встановлюють нові вимоги щодо кваліфікації працівників, впливають на скорочення чисельності робочої сили. Перед державами і роботодавцями постає проблема професійної переорієнтації трудових ресурсів на потреби Індустрії 4.0.

Четверта промислова революція змушує прискорювати трансформацію трудових відносин у технологіях експоненціального зростання, а саме: штучний інтелект, передова робототехніка та когнітивна автоматизація, комплексна аналітика та Інтернет речей. Як показує історія і час, розвиток технологій призводить до скорочення та перерозподілу робочих місць.

Щоб органічно вписуватися у вимоги Індустрії 4.0, працівник будь-якої професії повинен бути інтелектуально розвиненим, відповідальним, здатним працювати в команді, готовим до змін, мати професійні компетенції, які невіддільні від вимог нової (цифрової) еконо-

*Vadym Neiman, Lilya Baranova,
Kateryna Zakyrova, Danylo Kovalchuk,
Admiral Makarov National University of Shipbuilding*
**Public policy task for the development of labor
resources in the conditions of industry 4.0**

The introduction of Industry 4.0 technologies, primarily related to automation and digitization of production, will cause new requirements for employees. The need for low-skilled workers and administrative staff is decreasing. New jobs are emerging that require some technical training and digital skills. The directions of state policy in the field of labor resources development are considered.

Keywords: industry 4.0, work, labor resources

міки. Для цього державна (і міждержавна) політика країни повинна бути прогресивною, ефективною, здатною гідно реагувати на сучасні виклики (оцифрування економіки та суспільства, перехід до промисловості 4.0, тощо).

Європейський фонд поліпшення умов життя і праці в січні 2020 р. оприлюднив Звіт «Технології, що змінюють правила гри: трансформація виробництва і зайнятості в Європі», в якому досліджено вплив восьми чинників (передова робототехніка, адитивне виробництво, Інтернет речей, електромобілі, автономні транспортні засоби, промислові біотехнології, блокчейн, віртуальна і доповнена реальність) на різні сектори економіки[1]. Кожен із них може істотно змінити ділову активність, роботу і зайнятість. Перш за все, зміна структури ринку праці проявляється в ско-